

TÜRK KALİTE VE SERTİFİKASYON A.Ş.

ISO 14001:2004 ÇEVRE YÖNETİM SİSTEMİ
YÖNETİM SİSTEMİ KURSU ÇİN TQNet
KURTERLER

YAYIN HAKKI TÜRK KALİTE VE SERTİFİKASYON A.Ş.'NE AITTİR.
www.turkcalite.net

ISO 14001:2004 ÇEVRE YÖNETİM SİSTEMİ YÖNETİCİSİ EĞİTİMİ KURSU ÇİN TQNet KRİTERLERİ

SAYFA 2/9 TQNet.LT.021/REV00

1. Genel

1.1 ISO 14001:2004 Çevre Yönetim Sistemi Yöneticisi Eğitimi Kursu için TQNet Kriterleri, ISO 14001:2004 Çevre Yönetim Sistemi Yöneticisi Eğitimi kursu düzenlemek isteyen TQNet onaylı eğitim kurulları için hazırlanmıştır. TQNet onaylı eğitim kurulları kurs içeriğinin gereksinimlerini ve Çevre Yönetim Sistemi 14001 serisi Çevre Yönetim Sistemi Yöneticisi Eğitimi kursunun yapısını belirler. TQNet; bu kriterlere karşı uyumlu bir eğitim kursunu değerlendirerek onaylamaktadır. Onaylanan her farklı yönetim sistemi kursu için eğitim kurulu adına kurs numarası verilir.

2. TANITIM

2.1 TQNet, ISO 14001:2004 Serisi Çevre Yönetim Sistemi Yöneticisi Eğitimi kurslarını onaylamaktadır.

2.2 Eğitim kursunun öncelikli hedefi öğrencilere, ISO 14001:2004 standardı çevre yöneticiliğini;

- a. ISO 14015 Çevre yönetimi - Kurulların ve yerleşim alanlarının çevre açısından değerlendirilmesi
- b. ISO 14031 Çevre Yönetimi- Çevre Performans Değerlendirilmesi - Kılavuz
- c. ISO 14040: Çevre yönetimi – Hayat boyu değerlendirme – İlkeler ve çerçeve
- d. ISO 14044 Çevre yönetimi – Hayat boyu değerlendirme – Gerekliler ve kılavuz
- e. ISO 14050 Çevre Yönetimi - Terimler ve Tarifler
- f. ISO/TR 14062 Çevre yönetimi – Ürün tasarımına ve geliştirilmesine çevresel boyutların dahil edilmesi
- g. ISO/TR 14047 Çevre Yönetimi - Hayat boyu etkisinin değerlendirilmesi – ISO 14042 uygulamasının örnekleri
- h. ISO/TS 14048:2002 Çevre Yönetimi - Hayat boyu değerlendirme – Veri dökümantasyon formatı
- i. ISO/TR 14049:2000 Çevre Yönetimi - Hayat boyu değerlendirme – ISO 14041 uygulama örnekleri , amaç ve hedef tanımlama ve envanter analizi
- j. ISO Guide 64:1997 Ürün standartlarında çevre yönünü de içeren rehber
- k. ISO 14063:2006 Çevre Yönetimi – Çevre iletişimi – İlkeler ve Örnekler
- l. ISO 19011 (Kalite ve Çevre Yönetim sistemleri denetimi için kılavuz)
- m. ISO 10012 (Ölçme yönetim sistemleri - Ölçme prosesleri ve teçhizatı için gerekli şartlar),
- n. ISO 10003 (Kalite Yönetim sistemleri - Müteri memnuniyeti – Dış kurullarla ilgili "ikâyet vb. kaynaklı" ihtilaf çözülmesine dair kılavuz)
- o. ISO 10002 (Kalite yönetimi – Müteri memnuniyeti – Kurullarda ikâyetlerin ele alınması için kılavuz bilgileri)

Standartları çerçevesinde öğretmektir.

ISO 14001:2004 ÇEVRE YÖNETİM SİSTEMİ YÖNETİCİSİNİN KURSU ÇIKTILARI

SAYFA 3/9 TQNet.LT.021/REV00

3. ÖĞRENME HEDEFLERİ

3.1 Kursu başarıyla tamamlayan bir öğrenci, bu bölüm içinde geçen öğrenme hedeflerinin karşılandığını gösterebilir.

3.2 Kursu başarıyla tamamlayan bir öğrenci, Çevre Yönetim Sisteminin amacını ve organizasyonundaki etkililiğini, tutarlılığını ve müşteri memnuniyetini arttırmasındaki rolünü tanımlayabilir.

3.3 Kursu başarıyla tamamlayan bir öğrenci:

- a. ISO 14001:2004 standardının, belgelendirme kuruluşları da dahil olmak üzere, iç ve dış taraflarca kuruluşun müşteri, mevzuat ve kuruluşun kendi şartlarını karşılamadaki yeterliliğini nasıl değerlendirilebileceğini tanımlayabilecek.
- b. "Planla-Uygula - Kontrol et - Önlem al" olarak bilinen (PUKÖ) metodolojisinin, bütün proseslere uygulanabilirliğini tanımlayabilecek.
- c. ISO 14004 standardının, çevre boyutları, çevre hedefleri ve çevre programları için, özellikle bir kuruluşun genel performansı, verimliliğinin ve etkinliğinin sürekli iyileştirilmesi bakımından, ISO 14001'in yaptığından daha geniş bir biçimde rehberlik sağladığını tanımlayabilecek.
- d. Kuruluşun kendi Çevre Yönetimi Sistemini diğer ilgili yönetim sistemleri ile aynı çizgiye getirmesini veya onlarla bütünleşmesini tanımlayabilecek.
- e. Çevre boyutlarına uygulanabilecek yasal şartları tanımlayabilecek.
- f. ISO 14001:2004 standardının bütün şartları genel olup, tiplerine, büyüklüklerine ve sınıfları ürünler bakımından bütün kuruluşlara uygulanabilir olduğunu tanımlayabilecek.
- g. ISO 14001:2004 standardında tarih belirtilerek veya belirtilmeksizin atıf yapılan diğer standart ve/veya dokümanları tanımlayabilecek.
- h. ISO 14001:2004 standardının amacı bakımından, standartta verilen terimler ve tarifleri tanımlayabilecek.
- i. Çevre Yönetim Sistemi için genel şartları tanımlayabilecek.
- j. Çevre Yönetim Sistemi için dokümantasyon şartlarını ve içeriğini tanımlayabilecek.
- k. Çevre Yönetim Sisteminin geliştirilmesi, uygulanması ve etkinliğinin sürekli iyileştirilmesi için taahhütlere dair kanıtları tanımlayabilecek.
- l. Çevre üzerinde önemli etkisi veya etkileri olan veya olabilen önemli çevre boyutlarının belirlenmesini tanımlayabilecek.

ISO 14001:2004 ÇEVRE YÖNETİM SİSTEMİ YÖNETİCİSİNİN EĞİTİM KURSU ÇIN TÖNNet KR TERLER

SAYFA 4/9 TÖNNet.LT.021/REV00

- m. Çevre Yönetim Sisteminin plânlanmasını, Çevre Yönetim Sisteminde, de i iklikler plânlanıp uygulandı ında, Çevre Yönetim Sisteminin bütünlü ünün sürdürülmesini tanımlayabilecek.
- n. Çevre Yönetim Sistemi içerisinde, planlanan veya yeni geli meler, yeni veya de i tirilmi faaliyetle r, ürünler veya hizmetler dikkate alınarak, kontrol edebildi ini ve etkileyebildi i tanımlı Çevre Yönetim Sisteminin kapsamı dahilinde, faaliyetlerin, ürünlerin ve hizmetlerin çevre boyutlarını tanımlayabilecek.
- o. Çevre boyutlarının belirlenmesinde tercih ed ilen yakla ımları tanımlayabilecek.
- p. Çevre boyutları ve etkileri arasındaki ili kileri tanımlayabilecek.
- q. Çevre Yönetim Sistemi içinde yer alan çevre boyutlarının belirlenmesini, amaç, hedef ve programlarının uygulanmasını ve süreklili ini, Çevre Yönetim Sisteminin performansı ve iyile tirilmesi için herhangi bir ihtiyaç oldu unda üst yönetim ile ili kileri, yüklenicilerde dahil tedarikçilerinde çevre boyutlarının bilincinde olunmasının yaygınla tırılmasını tanımlayabilecek.
- r. Kurulu ta uygun ileti im proseslerinin olu turulmasının ve ileti imin, çevre boyutları ve Çevre Yönetim Sisteminin etkinli ini de dikkate alarak gerçekle mesini tanımlayabilecek.
- s. Kurulu un Çevre Yönetim Sistemini ve bu sistemin, sürekli uygunlu unu, yeterlili ini ve etkinli ini sa lamak için plânlanmı aralıklarla gözden geçirme faaliyetlerini tanımlayabilecek.
- t. Çevre Yönetim Sistemini uygulama, sürdürme ve etkinli ini sürekli iyile tirme, çevre amaç ve hedeflerinin yerine getirilmesi için gerekli olan kaynakları tanımlayabilecek.
- u. Çevre Yönetim Sisteminin kurulmasını, uygulanmasını ve devam ettirilmesini garanti etmek amacıyla, kurulu alt yapısı gibi gerekli kaynakları tanımlayabilecek.
- v. Çevreye etkisi veya etkileri olabilecek muhtemel acil durumları ve kazaları ve onlara nasıl müdahale edilece ini tanımlayabilecek.
- w. Eksiklikleri çevre politikalarından, amaçlarından ve hedeflerinden sapmalara yol açabilecek durumları tanımlayabilecek.
- x. zleme ve ölçme proseslerini tanımlayabilecek.
- y. Çevre Yönetim Sisteminin; plânlanmı düzenlemelere, ISO 14001:2004 standardının artlarına ve kurulu tarafından olu turulan Çevre Yönetim Sistemi artlarına uyup uymadı ını ve etkin olarak uygulanıp uygulanmadı ını ve sürdürülüp sürdürülmedi ini belirlemek için plânlı aralıklarla uygulanan iç tetkik prosesini tanımlayabilecek.

ISO 14001:2004 ÇEVRE YÖNETİM SİSTEMİ YÖNETİM SİSTEMİ KURSU ÇİN TÖNÖT KR TERLER

SAYFA 5/9 TÖNÖT.LT.021/REV00

- z. Çevre politikasını, çevre hedeflerini, iç tetkiklerin sonuçları ve kurulu un uymakla yükümlü oldu u yasal ve di er artlara olan uygunlu un de erlendirilmesi, ikayetler de dahil olmak üzere ilgili taraflardan gelen bildirim/bildirimler, amaçlara ve hedeflere ne dereceye kadar ula ıldı ı çevre uygulamalarının ba arı derecesi, düzeltici ve önleyici faaliyetlerin durumu, çevre boyutlarına ili kin yasal ve di er artlardaki geli meler de dahil de i en durumlar ve yönetimin gözden geçirmesini kullanmak yolu ile Çevre Yönetim Sisteminin etkinli ini sürekli iyile tirmeyi tanımlayabilecektir.
- aa. Tekrarını önlemek amacıyla uygunsuzlukların nedenini giderecek düzeltici faaliyetleri tanımlayabilecektir.
- bb. Potansiyel uygunsuzlukların olu masını önlemek için, sebeplerini ortadan kaldıracak faaliyetleri tanımlayabilecektir.

4. KURS ÇER

4.1 Kursun ba ında, kurs sa layıcısı ö rencilere kurs formatı, ö renci sorumlulukları, ö rencilerin nasıl de erlendirilece i ve temel de erlendirme çe itleri hakkında bir bilgi vermelidir.

4.2 Kurs:

- a. Ö renme hedefleri altındaki tüm unsurları
- b. Gereksinimler, ö renme alı tırmaları veya yakla ımları ve uygun ISO 14001:2004 örneklerini kapsamalıdır.

5. KURSUN YAPISI ve E İTİM YÖNTEMLERİ

5.1 Süre

5.1.1 Do rudan e itime, grup ve birey aktivitelerine ayrılan toplam kurs süresi en az (32) saat olmalıdır.

5.1.2 Kurs yapısında e itim tekni i olarak sınav ve de erlendirme süreci bulunmalıdır.

5.1.3 E er kurs tercümanlar tarafından verilirse; ö renme hedeflerini kar ılamak amacıyla zaman arttırılabilir.

5.1.4 Sınava, yeme e, aralara ve di er bo zamana ayrılan süre hesaplanmı kurs süresine dahil de ildir.

5.1.5 Onay kurumu aksinin yapılmasını istemedikçe, kurs aynı gün içinde ardı ık saatler süresince yapılmalıdır.

5.2 E itim Yöntemleri

5.2.1 E itim kursları ö renciler ile e itmenlerin fazla etkile imde bulunması amacı ile dizayn edilmelidir.

E itim yöntemleri, kurs esnasında ö rencileri derse ba layıcı bir biçimde olmalıdır.

ISO 14001:2004 ÇEVRE YÖNETİM SİSTEMİ YÖNETİCİSİNİN EĞİTİM KURSU ÇİN TÖNÖT KR TERLER

SAYFA 6/9 TÖNÖT.LT.021/REV00

5.2.2 E ğitim kursu hem bilgi bazlı bölümlerden hem de beceri bazlı bölümlerden oluşmalı ve her öğrenciye çevre sistem denetleme alı tirmaları uygulanmalıdır.

5.2.3 Bilgi bazlı oturumlar eğitimci merkezli olabilir, fakat öğrencilerle bazen etkileşimde bulunulmalı ve gerektiğinde öğrencilerin anlamasını test etmelidir.

5.2.4 Eğitimciler, beceri bazlı oturumları senaryo denetimleri ile destekleyebilir.

5.2.5 Öğrencinin öğrenme hedeflerindeki başarı oranını uzatmak ve yeterli geri bildirim sağlamak için gerekli olan yöntemler kursa dahil edilebilir.

5.2.6 Her öğrencinin beceri bazlı aktivite alı tirmalarına katılması gerekir: seminer, durum çalışmaları, yönetim seviyelerindeki rolleri oynama. En azından kursun (%30)' u bu gibi bu gibi aktiviteler için kullanılmalıdır.

5.2.7 Eğitimciler zamana, kursun içeriğine, standart ihtiyaçlara, eğitimci yönetimine ve diğer gereksinimlere dikkat ederek, kursu etkili bir biçimde yönetebildiklerini göstermelidir.

5.2.8 Eğitimci tarafından ilgili video gibi araçlar eğitimciler tarafından ilave olarak kullanılabilirler. Bunlar ticari eğitim videoları veya öğrencilerin kurslarındaki performanslarını gösteren ve kaydeden videolar olabilir.

Toplam kurs süresinin (3) saatten fazlası bu gibi pasif, etkileşimde bulunulmayan eğitim araçlarına ayrılmamalıdır.

5.3 Sınıf Ölçüsü ve Devamlılık

5.3.1 Bir sınıftaki öğrenci sayısı (20)' den fazla, (4)' ten az olmamalıdır.

5.3.2 Nadir ve harici durumlarda; (4)' ten az ve (20)' den fazla olan sınıflar, bölüm 7 ile uygun olarak düzenlenebilir.

5.3.3 Öğrencilerin tüm kurs süresince devamlılıkları zorunludur.

5.4 Eğitimci Sayısı

5.4.1 (11) veya daha fazla öğrenci bulunan her sınıf (2) eğitimci tarafından yönetilmelidir. Belirli konular veya aktiviteler için ilave insan kaynakları ve eğitimciler kullanılabilir.

5.4.2 Öğrenci sayısı (4) ile (10) arası ise kurs (1) eğitimci tarafından yönetilebilir.

5.4.3 Belirli aktiviteler (örneğin: yazılı sınavlar) ne eğitimci ne de değerlendirme gerektirirler ve açıklama tavsiye veya izah için eğitimciler gerektirmezler. Sadece (1) eğitimcinin olması yeterlidir.

ISO 14001:2004 ÇEVRE YÖNETİM SİSTEMİ YÖNETİCİSİ EĞİTİM KURSU ÇİN TQNet KRİTERLERİ

SAYFA 7/9 TQNet.LT.021/REV00

5.5 Kurs Materyalleri

5.5.1 Her öğrenciye eğitim programı için gerekli olan tüm kurs notları ile verilmelidir.

5.5.2 Kurs notları; eğitim kurulu nunun yapısı ve organizasyonu, kurs içeriği hakkında bilgi vermelidir.

5.5.3 Kurs notları seti, TQNet onaylı kurs sağlayıcısını belirtmelidir. (Örneğin: kapak sayfası)

5.5.4 Kurs notları her bir oturumu kapsamalı ve öğrenme hedeflerinin tüm önemli noktalarını kapsamalıdır.

5.5.5 Kurs notlarına; örnek belgeler, notlar ve raporlar dahil edilebilir.

5.5.6 Her öğrenci uan ki ISO 14001:2004 versiyonunun bir kopyasına sahip olmalıdır. Eğer standart kurs notlarının bir parçası olarak tedarik edilmediyse, her öğrencinin kursa bir kopyasını getirmeleri gerekir.

6. ÖĞRENCİLERİN DEĞERLENDİRİLMESİ

6.1 Öğrencinin kursu başarı ile tamamlayabilmesi için birbirini takip eden iki madde doğrultusunda değerlendirilmelidir.

a. Öğrencilerin bölüm 3'te detaylıca anlatılan öğrenme hedeflerindeki başarısının eğitimciler tarafından sürekli değerlendirilmesi

b. Öğrencilerin yönetim prensiplerini uygulayabilme yeteneğini test eden yazılı sınavlar ve ISO 14001:2004 ve bölüm 2.2. de atıfta bulunulan standartlarla ilgili alımları.

6.2 Sürekli Değerlendirme

6.2.1 Sürekli değerlendirme kaydedilmelidir. Bu kayıtlar;

a. Dahil edilen ve bununla sınırlanılmayan öğrenme hedefleri başarılarını,

b. Kursa devamlılık ve dakiklikleri içermelidir.

6.2.2 Her öğrencinin performansı, eğitimci(ler) tarafından her günün sonunda yeniden gözlemlenmelidir. Günlük derecelendirme her öğrenci için yapılmalı ve her iki eğitimcinde değerlendirmesini yansıtmalıdır.

6.2.3 Eğitimciler öğrenme hedeflerini başarmakta zorluk çeken ve kurs aktivitelerinde yeterli performans gösteremeyen öğrencileri tanımlamalıdır. Bu öğrencilerle özel olarak ve zamanında görüşülmeli, gelişim için fırsat tanınmalıdır.

6.2.4 Sürekli değerlendirme de başarısız olan öğrenci başarıyla bitirme sertifikasını almayı hak etmeden önce diğer bir eğitim kursunu başarı ile bitirmelidir.

ISO 14001:2004 ÇEVRE YÖNETİM SİSTEMİ YÖNETİCİSİ EĞİTİM KURSU ÇİN TQNet KRATERLER

SAYFA 8/9 TQNet.LT.021/REV00

6.3 Yazılı Sınav

6.3.1 Yazılı sınav, öğrencilerin denetleme sürecini anlayabilmelerini, ISO 14001:2004 yönetim uygulamalarını ve kendi değerlendirilmelerini yazılı bir ifade biçimiyle sağlamaları kabiliyetlerini değerlendirebilecektir.

6.3.2 Sınav başarıları bir öğrencinin (öğrenme hedefleri başarılarını gösteren) iki saat içinde en az %70'lik bir notla başarıları olabilmelerine göre tasarlanmalıdır.

6.3.3 Sınav için gerekli süre (2) saat olmalıdır. Süre limitine dikkat edilebilir.

6.3.4 Sınav farklı bir dilde yapılıyor ise ekstra 30 dakika daha verilebilir. Öğrenci uygun olan bir sözlük kullanabilir. Böyle bir izin kurs sınavlarının kayıtlarında belirtilmelidir.

6.3.5 Eritmen(ler) veya gözetmen(ler), sınavı verilen süre içerisinde bitiremeyecek derecede belli yetersizliği olan öğrencilere ekstra 30 dakika verilebilir. Böyle bir izin nedeni ile belirtilerek, kurs sınavlarının kayıtlarında belirtilmelidir.

6.3.6 Sınavın en az %75'lik kısmı, öğrencilerin yönetim uygulamalarını analiz edebilme yetenekleri ve yönetim uygulamalarında ISO 14001:2004 standardının uygulanmasını anlamaları kabiliyetini test eden yazılı cevaplara dayanmalıdır.

6.3.7 Geri kalan kısım çoktan seçmeli, doğru/yanlış veya kısa cevap gerektiren sorulardan oluşabilir.

6.3.8 Minimum geçme notu %70 olmalıdır.

6.3.9 Sınav esnasında izin verilen tek referans kaynağı standart ISO 14001:2004'ün bir kopyası, kurs sağlayıcısının kurs notları, kurs esnasında öğrenci tarafından alınan kişisel notlardır.

6.3.10 Yetkili kişi veya sınavın kurs sağlayıcısı; kurs sonunda başarıları olamayan öğrencilere uygulayacak yöntemi, eğitim kursu sonunda veya kursun bitiminden en fazla (6) aya kadar bildirmelidir.

6.3.11 Sınav sorularının kopyalarının (örneğin sınav kağıdında kalanlar), sınav kağıtları, çözümler ve tamamlanmış sınav kağıtları herhangi bir sebepten dolayı öğrenciye veya başka bir kişiye (yetkili kişi hariç) verilmemelidir.

6.3.12 Eğitim programı sağlayıcıları, mümkünse bu sunumların daha önceden verilmediğini veya önceden aynı sunumda görevlendirilmiş yetkilinin yine aynı sunumda kullanılacak olan sınav kağıdından haberdar olmadığından emin olunmalıdır.

ISO 14001:2004 ÇEVRE YÖNETİM SİSTEMİ YÖNETİCİSİ EĞİTİM KURSU ÇİN TQNet KRİTERLERİ

SAYFA 9/9 TQNet.LT.021/REV00

6.4 Derecelendirme: Geçti/Kaldı Kararları

6.4.1 Her sınav kağıdı bir eğitimci tarafından derecelendirilmelidir. Diğer bir eğitimci her bölümdeki not dağılımını ilave olarak kontrol edebilir ve tüm sınav kağıtlarını % 60 ile %75 notları arasında yeniden derecelendirebilir.

6.4.2 Kurs sahayıcısı derecelendirme ve final derecesinde ortaya çıkan herhangi farklılıkları çözebilecek yetkilere sahip olmalıdır.

6.4.3 Eğer kurs tercümanlar tarafından verilir ise, öğrencinin yazılı sınav cevaplarını çeviren tercümanlar kurs sahayıcısı tarafından güvenilen, tarafsız ve çevirileri doğru olan kişilerden seçilmelidir.

6.5 Tekrar Sınavı

6.5.1 Yazılı sınavda başarısız olan fakat sürekli değerlendirilmeyi geçen bir öğrenci kursun son günüyle beraber (12) ay içinde tekrar sınav hakkı kazanır.

6.5.2 Tekrar sınavı öğrencinin başarısız olduğu sınavı idare eden, aynı kurs sahayıcısı tarafından yönetilir.

6.5.3 Yetkili kişi onay verir ise, farklı bir kişi sınavı yönetebilir. Bu yetkili kişinin, sınavın yukarıdaki 6.3 bölümündeki gereksinimler doğrultusunda yönetilmesini garanti ettiğinden gerçeğe tirilebilir.

6.5.4 Tekrar sınavı için farklı bir sınav kağıdı kullanılabilir.

6.5.5 Tekrar sınavı, kurs sahayıcısının prosedürlerinde belirtildiği gibi yetkili bir gözetmenin eli altında gerçeğe tirilmelidir.

6.5.6 Tekrar sınavında da başarısız olan bir öğrenci, diğer sınavlara girme hakkı kazanmak için tüm eğitim kursunu tekrar almalıdır.

7. DEĞERLENDİRME KRİTERLERİ

7.1 Kurs sahayıcısı bu kriterlerde herhangi bir değişiklik yapmak istediğinde değişikliği TQNet'e bildirmek zorundadır.

7.2 İlave materyaller kursa dahil edildiğinde, dahil edilen ilave materyal ilave kurs zamanında sunulmalıdır.

